

DR. KISS ZOLTÁN KÖSZÖNTÉSE 70. SZÜLETÉSNAPOJA ALKALMÁBÓL

A Vasbetonépítés folyóirat 2003/1 számában olvashattuk Kiss Zoltán professzor írását, miután Palotás László-díjat kapott 2002. december 9-én.

Én akkor már kb. 5 éve dolgoztam együtt Kiss Zolival. Az ÉPKO 1997. évi székelyudvarhelyi konferenciáján találkoztunk először. Ott tudtam meg, hogy a 90-es évek elején a Vasbetonszerkezetek Tanszéken volt féléves ösztöndíjas

Budapesten.

Amikor az ASA Építőipari Kft. megvette a romániai tordai üzemet, 1997-ben még elég elszomorító kép fogadott Romániában. Sokkal kedvezőbb tapasztalatokat szerezhettünk a kinti mérnökökkel folytatott közös tervezéseken, tevékenységeken.

Miután sürgős szükségünk volt a tervező partnertkre, nagy szerencsénk volt, amikor rátalálhattam Kiss Zoltánra, és létrehoztuk a Plan 31 Ro tervező irodát. Mindjárt jöttek is a megbízások, temesvári, bukaresti Metró áruházak, RONDO és a többi befektetők. Elindult a tőke beáramlása Romániába is. Néhány év alatt olyan jó volt a közös tervezés, hogy a kijevei Metro áruház tervezésénél már a kolozsvári Plín 31 Ro játszotta a főszerepet. Dr. Kiss Zoltán profi módon építette fel a tervezőiroda kiváló csapatát, sok fiatal mérnöknek munkát, perspektívát adva hazai pályán. A Palotás László-díj átadásakor tartott emlékezetes előadásában mondta, „18 frissen végzett, útra kész fiatal mérnök csomagolta ki a bőröndjét, miután a PLAN 31 Ro munkát, megélhetést biztosított számukra Kolozsváron.

Hamar rájöttünk, hogy a romániai sors nehezebb, az ottani mérnökök részéről nagyobb nyitottságot, alkalmazkodó képességet követel. Több nyelvet beszéltek, otthonosak voltak a digitális világban. (talán a nagyobb távolságok, a nehezített utazási körülmények miatt is, különösen a magyar kisebbség érvényesülésének az alapfeltétele miatt?)

A 2002. évi Palotás-díj után a Magyar Mérnöki Kamara is tiszteletbeli tagjává fogadta Kiss Zoltán professzort 2018-ban.

Kiss Zoltán pályájának egyik csúcsa 2008 évi professzori kinevezése volt. Ugyanebben az évben jelent meg az Onet professzorral közösen írt „Vasbeton szerkezetek tervezése” c. könyve

Hála a digitális világnak ma már ezt a könyvet és sok szakmai cikket robot fordítással magyarul is olvashatjuk.

Az Előszó így gépi fordításban:

Az utóbbi időben a vasbeton technika elképzelhetetlen

haladást ért el, ami jelentős számú figyelemreméltó épületben valósult meg.

A széles felhasználási területtel rendelkező vasbeton szerkezetek magas műszaki és gazdasági jelentőséggel bírnak. Ezért a fejlesztés támogatása ezen a területen elengedhetetlen az egész építőipar számára.

Az építési kultusz, a munkaerő/anyagköltség aránya, a rendelkezésre álló építőanyagok és a technológiák országonként nagy különbségeket mutatnak. Ám figyelembe kell venni egy határok nélküli Európát, ahol az új technológiák és anyagok gyorsan elterjednek, függetlenül az ország földrajzi helyzetétől.

Az Európai Unió az építési termékekről szóló irányelvek (CPD) kidolgozásával elősegíti az építési termékek és a mérnöki szolgáltatások szabad mozgását a tagállamok között. Ennek szerves része a teherbíró szerkezetek tervezésére vonatkozó szabványok kidolgozása.

Az Európai Közösség tagállamaiban az előregyártott szerkezetek tervezésére vonatkozó követelmények mind a biztonság, mind a tervezési elvek tekintetében nagyon eltérőek voltak. Ez volt az oka annak, hogy a tagországok az 1970-es évek eleje óta úgy döntöttek, hogy egységesítik a szabványokat az egységes piac megvalósítása érdekében.

A tartószerkezetek tervezésének műszaki követelményeit Strukturális Eurokódoknak, vagy röviden Eurokódoknak (általánosabban EN-szabványoknak) nevezzük. Az Európai Unióban fejlesztésüket az Európai Szabványügyi Bizottságra bízta (Comité Européen de Normalisation, CEN).

A nemzeti szabványok egységesítésére tett erőfeszítések első eredményei a 70-es évek végén jelentek meg, majd ezt követték az első egységes tervezési ajánlások, az úgynevezett Model-Codes (MC). Kidolgozásukat előkészítő tevékenység előzte meg, amely főleg a nemzeti szabványok összehasonlító értékeléséből állt. A betonszerkezetek tervezésével szemben támasztott követelményeket numerikus példák segítségével hasonlítottuk össze, amelyek egyértelműen megmutatták, hogy a legkisebb biztonság a kelet-európai országokban volt. Az osztott biztonságra tervezést azonban már régóta használják ezekben az országokban, míg a nyugati országokban még nem használták.

Az Eurocode program tényleges elindítására 1989-ben került sor. Ebben az időben az Európai Unió tagállamai döntöttek a tartószerkezeti struktúrák, az úgynevezett előszabványok (ENV) tervezésre vonatkozó előírásainak kidolgozásáról.

Az információ mennyiségének szédületes növekedése lehetővé tette a tervezési előírások jelentős javítását, amelyek rendelkezései pontosabban tükrözik a vasbeton szerkezetek valós viselkedését, nagyobb biztonságot nyújtva a megvalósult szerkezeteknek.

A szabványok lehetővé tették, hogy a szerkezet bizonyos paramétereit és eljárásait a tagállamokban másként válasszák. Ezeket az ENV paramétereket ajánlott értékeknek nevezzük.

A tagállamoknak az előszabványokon kívül nemzeti alkalmazási dokumentumokat (NAD) kell készíteniük, amelyek tartalmazzák a számítási eljárásokat, a szabványok értelmezésének magyarázatait az adott földrajzi, meteorológiai viszonyaira stb. A nemzeti szabvány kiegészítő dokumentumai nem részei az ENV-nek, de egy EU-tagállamban a kettő csak együtt használható.

Jelenleg a meglévő szabványok és az Eurocode-ok párhuzamosan használhatóak, és 2010-től az Európai Unió minden országában áttérnek az EN szabályok kizárólagos használatára.

Sajnos, Romániában eddig nem jelent meg a Nemzeti Alkalmazási Dokumentum. Ez a könyv az SR EN 1992-1 szabvány alapján készült (az ajánlott értékek felhasználásával),

amelyhez hozzáadták az új P100-2006 földrengési kód rendelkezéseit.

A kézikönyv a témák tartalmán és megközelítésén keresztül mind a hallgatóknak, mind a mérnököknek szól a tervezés és a kivitelezés során.

A könyv azóta a romániai egyetemi hallgatók és a vasbeton építésben résztvevők kézikönyve. Jelenleg ismét elfogyott, pedig már több ezer példányban megjelent és elkelt.

Nagy érdeme a könyvnek a gyakorlatiassága: a mintapéldák, a mellékletek az építés minden résztvevője számára nagyon nagy segítséget nyújtanak.

A Vasbetonépítés folyóiratban magyarul is megjelent néhány cikk Kiss Zoltán professzor tollából.

Nagy élmény számomra, mikor baráti találkozókön kötetlen szakmai eszmecsere folytathatunk, órákon keresztül, elmélyedve egy-egy kérdés megvitatásában, hogy észre sem vesszük az idő múlását. Pedagógiai érzékét jelzi, s mindig csodálom azt a képességét is, ahogy a jövő mérnökeit, egyetemi tanítványait tudja inspirálni, átadva nekik a szakma iránti szeretetét.

Kiss Zoltán ma már nyugdíjasként tovább vezeti a Plan 31 Ro tervező irodát, és az egyetemen több doktorandusz mentora. Nagyon reméljük, hogy még sok éven át számíthatunk szakértelmére. Ehhez kívánunk jó egészséget

Polgár László

DR. JÓZSA ZSUZSANNA KÖSZÖNTÉSE 70. SZÜLETÉSNAAPJA ALKALMÁBÓL

Józsa Zsuzsanna 1974-ben a Budapesti Műszaki Egyetem, Építészmérnöki Karán kapott építészmérnöki oklevelet, ugyanitt műszaki doktori, később PhD, majd épületrekonstrukciós szakmérnök képesítést szerzett.

Főbb kutatási területei: szerkezeti teherbíró könnyűbetonok, roncsolásmentes vizsgálatok, betonkorrozó és javítás; kerámiák, anyagok hő-, pára- és nedveségtechnikai jellemzői, falazatvizsgálatok; téglaburkolatok felületének kezelése a tartósság érdekében, felületvédő anyagok permeabilitása, falfelületek biológiai szennyeződésének okai; homlokzatburkolatok, hőszigetelő rendszerek, bevonati anyagok, tetőfedő anyagok, szerkezetek védelme.

Nyugdíjba vonulásáig alkalmazottja volt 1974-től 1999-ig a BME Építőanyagok Tanszékének, 2015-ig az Építőanyagok és Mérnökgeológia, majd az Építőanyagok és Magasépítés Tanszéknek. 2014-ben kapott címzetes egyetemi tanári kinevezést. Az önálló Építőanyagok Tanszék utolsó megbízott tanszékvezetője volt 1998/99-ben. A nappali, doktorandusz és szakmérnök képzésben számos tárgyban oktatott még ebben az évben is. Sok éven át volt az Építőmérnöki Kar Kari Tanácsának választott tagja, valamint az Építészmérnöki Kar Kari Tanácsának delegált építőmérnöki kari képviselője. Nemzetközi és hazai szakmai tevékenysége is példaértékű: a CEN/TC 88 „Thermal Insulating Materials and Products” és a CEN/TC 125 „Masonry” Európai Szabványosítási Bizottság magyarországi képviselője volt és a Magyar Szabványügyi Testület különböző munkabizottságaiban működött közre nyugdíjba vonulásáig. Tagja volt *fib* TG 8.1 „Lightweight Aggregate Concrete” munkabizottságának, az MTA Építőanyag-kémia albizottságának, az Építésbiológiai és az Építéstudományi Egyesületnek, a Prágai Műszaki Egyetemen alakult „Environmentally Compatible Structures and Structural Materials” IASS munkabizottságának. Jelenleg is tagja a Szilikátipari Tudományos Egyesületnek és az MTA Építésu-

dományi Állandó Bizottságának. 2001-2004 között Széchenyi István ösztöndíjas volt és számos, német nyelvterületen elnyert ösztöndíjjal büszkélkedhet: ÖAD ösztöndíjjal a Bécsi Műszaki Egyetemen, a kar németnyelvű oktatási felelőseként DAAD támogatással több alkalommal járt tanulmányúton a Müncheneri Műegyetemen és a Karlsruhei Egyetemen, illetve a német egyetemek „Hochschullehrerkolloquium Baustoffe” állandó meghívottjaként szinte mindegyik németországi műszaki egyetemen. Szakirodalmi tevékenységéből 9 könyvrészlet, száznál több tudományos cikk és tudományos előadásai figyelemre méltók.

Számos elismerés birtokosa, a Művelődési Miniszter dicséretre (1987), a Szilikátiparért érem (1999), a Magyar Felsőoktatásért Emlékplakett (2010) bizonyítja szakmai elismertségét.

A felsorolt díjak mellett olyan példaértékű pedagógus, aki a pusztán szakmai ismeretátadáson túl többet ad hallgatóinak, doktoranduszainak. Személyes példamutatásán keresztül emberségre, mély erkölcsi értékekre neveli tanítványait.

Most, hogy a koronavírus sokunk életvitelét megváltoztatta, a tevékeny nyüzsgő egyetemi tanár nem tart órákat, az online oktatásban nem vesz részt. Ahogy elmondta, neki a hallgatókkal való személyes találkozások mindig fontosak voltak, „nem tudom ezt a digitális és maszk mögé bújtatott világot jól magamévá tenni...”

Szívesen gondol vissza azokra a tanítványaira, akikre büszke lehet, mert sokra vitték - legtöbben tán a német tannyelvű képzésből, páran az építészmérnökök közül és a műemlékvédelmi szakképzésből. Szívesen veszi, ha ma is megkeresik hallgatói, akikről még ma is tanulhat. Lelkesen emlékszik vissza pár eredményes kutatási témára és azokra, akik ebben közreműködtek az egyetem, vagy az ipar területéről.

A kerek születésnapjára évforduló alkalmából gratulálunk a hosszú évtizedekre visszanyúló kiváló oktató, nevelő és kutató munkához. Kívánunk további jó egészséget és sok sikert.

Vörös József

DR. ORBÁN JÓZSEF KÖSZÖNTÉSE 75. SZÜLETÉSNAAPJA ALKALMÁBÓL

A **fib** Magyar Tagozata köszönti dr. Orbán József ny. főiskolai tanárt, a PTE MIK Építőmérnöki Tanszék professor emeritusát 75. születésnapján.

Dombóvári születésű tagtársunk 1969-ben szerzett szerkezetépítő mérnöki oklevelet Moszkvában, majd 1972-ben elvégezte a BME betontechnológiai szakmérnöki szakát. Műszaki doktorrá 1980-ban avatták. Az MTA 1984-ben

ítélte oda számára a műszaki tudomány kandidátusa fokozatot, a PhD címmel a BME ruházta fel 1995-ben.

Szakmai életpályája Pécshez kötődik. 1969-72-ig a BVM pécsi gyára főtechnológusaként alapozta meg gyakorlati tudását, és már ebben az időszakban elkötelezte magát a főiskolai oktatómunkához. 1972-től a PMMF adjunktusa, 1984-től főiskolai docense, 1987-től 2010-ig tanszékvezető főiskolai tanára, jelenleg a Pécsi Tudományegyetem Műszaki és Informatikai Karának professor emeritusaként végzi aktív oktató és nevelő tevékenységét, melynek során szakterülete minden körében magas szinten adja át tudását hallgatóinak.

Kutató munkája gazdag eredményeket hozott a pernyebeton építőipari felhasználása, a habcement alkalmazása, a polisztirol hőszigetelő beton felhasználása, a falszárítási eljárások fejlesztése, korróziós károkat szenvedett épületek rehabilitációja, vasbeton szerkezetek diagnosztikája, a nanotechnológia építő-anyagipari alkalmazása terén. Az ipar számára különösen értékes munkája a CD formában kialakított és interneten hozzáférhető építőanyag-katalógusa, amit az elektronikus média révén fejlesztett az oktatás céljaira is.

Munkáját számos publikációja kísérte mind hazai, mind nemzetközi körökben. Több széles körben hasznosított szabadalma szolgálta az építőipart. Díjnyertes pályamunkái

is tükrözik értékes tevékenységét.

Elmélyült tudását a PTE-n kívül is kamatoztatta. Számos hazai szakmai körben tartott előadásokat. Ismereteit átadta hallgatóságának Tbilisizben, Vilniusban, Weimarban, izsevszki és cseljabinszki oktatói tevékenységét tiszteletbeli professzori címmel ismerték el.

A hazai mértékadó intézmények elismerték magas színvonalú munkáját. Elnyerte az Alpár Érmét, az ÉVM Kiváló Munkáért kitüntetést, a Pollack Mihály arany plakettet, a Pollack Mihály nívódíjat, az OTDK Munkáért arany plakettet, az ÉTE emlékérmét. IKIM miniszteri elismerést, a Baranya megye Építőiparáért aranygyűrűt, Kardos Andor-díjat, a Magyar Felsőoktatásért Emlékplakettet, s oktató számára talán legértékesebbet, az Arany Katedra-Díjat,

E hely szűknek bizonyul Orbán József szakmai közéleti tevékenységének bemutatására, hiszen ötven év sokrétű, intenzív és eredményes munka után is töretlenül folytatja a beton kérdései köré fonódó lelkes oktató, kutató és szakértői munkáját. Továbbra is professor emeritusként oktatja a szerkezetépítő mérnök szakos egyetemi hallgatóknak a betonok és betontechnológiák tudományterületeket. Tananyagát folyamatosan fejleszti és kiegészíti a vasbetonszerkezetek diagnosztikája és rehabilitációja területén a fiával (dr. Orbán Zoltánnal) közösen végzett több évtizedes szakértői tevékenységük gyakorlati eredményeivel. Rendszeresen tart előadást szakmai fórumokon és a TERC által szervezett betontechnológiai szakmai továbbképző tanfolyamokon.

Kívánjuk, hogy jó egészségben, a rá jellemző nagy ambícióval folytassa munkáját mindnyájunk hasznára és örömeire, élvezzen olykor egy kis szabadidőt, pihenést, részesüljön a családi kör örömeiben.

Vörös József

DR. SCHARLE PÉTER KÖSZÖNTÉSE 80. SZÜLETÉSNAAPJA ALKALMÁBÓL

Scharle Péter (Budapest, 1940) mérnök, (ÉKME Mérnöki Kar, 1963), mérnök-matematikai szakmérnök (BME, 1970), dr. tech. (BME, 1972), kandidátus (MTA, 1977). Szerkezettervezőként Pálóssy László csoportjában dolgozott hét éven át az Uvaterv metrótervező irodáján, ahol a Moszkva téri és a Blaha téri mélyállomások, kisebb vonali műtárgyak, valamint felszíni kapcsolatok (köztük a Blaha Lujza

téri és az Arany János utcai) kialakításában volt szerepe. 1971-től három éven át a BME Talajmechanikai, majd Mechanika Tanszékén Széchy Károly és Szabó János akadémikus professzorok MTA-ösztöndíjas aspiránsaként építőmérnöki kontinuumfeladatok numerikus megoldási módszereinek fejlesztését célzó kutatómunkát végzett. Ezt követően az Építéstudományi Intézetben a mélyépítési kutató-fejlesztő tevékenységet folytató osztályt vezette tíz évig. Munkatársaival a talajmechanikai vizsgálati módszerek, a mélyalapozási technológiák és méretezési eljárások, a betételekkel erősített földszerkezetek

(köztük a vasalt talajtámfalak) hazai fejlesztéséhez, valamint a talaj és szerkezet kölcsönhatásának pontosabb figyelembevételére alkalmas számítási modellek korszerűbb változatainak hazai térnyeréséhez járult hozzá.

A rendszerváltoztatás sodrában, 1985 és 1998 között építésügyi, majd közlekedési minisztériumi vezető köztisztviselői (időnként főosztályvezetői, helyettes államtitkári) beosztásokban dolgozott. Építőipari (technológia-, szerkezet- és informatika-) fejlesztési célprogramok irányítása, műszaki szabályozási, fejlesztéspolitikai döntéselőkészítés, az épített infrastruktúrához kapcsolódó kutatás, a műszaki fejlesztés ágazati koordinálása, építési és közlekedési nagyberuházások megvalósításának közigazgatási gondozása, a magyar közlekedéspolitikai kialakítása volt a feladata.

A felsőfokú képzésbe – mechanikai, tartószerkezeti tantárgyak és korszerű numerikus mérnöki módszerek oktatásába – 1970-től a BME Építőmérnöki Karán kapcsolódhatott be. Itt 1982-ben c. egy. docens, Pécsen 1989-ben a Pollack Mihály Műszaki Főiskola c. főisk. tanára lett. A BME habilitált doktora (1997), 1998-tól egyetemi magántanára. Ugyanebben

az évben kapott egyetemi tanári kinevezést a győri Széchenyi István Főiskolára.

A 2002-ben egyetemmé vált intézményben a mechanika, a mérnöki tervezési módszerek, a mérnöki etika és interdiszciplináris társadalmi szerepvállalás (gazdaság-szociológiai összefüggésekre is kiterjedő) témakörökben tantárgyakat fejlesztve és alakítva, tanszékvezetőként vett részt az alap-, mester- és doktorképzés szintjein folyó oktatásban. Emellett a 2002-2005 időszakban az új egyetem tudományos és nemzetközi kapcsolatok kibontakoztatásáért felelős rektorhelyettese volt. A korhatárokat elérvén 2005-től tanárként, 2010-től professor emeritusként máig a Szerkezetépítési és Geotechnikai Tanszék tevékeny munkatársa. Az oktatás napi feladataitól fokozatosan visszavonulva az építőmérnöki munka társadalmi értékelését, elismerését befolyásoló hatásokkal és kezelhetőségükkel foglalkozik.

A szakmai közéletben tagja, alapítója, vezetője volt számos szervezetnek. A Magyar Mérnöki Kamara testületeiben időről időre különféle választott tisztségeket töltött be (etikai bizottsági, elnökségi tag, alelnök, BPMK elnök), 2019-től örökös tag. A MTA és a műszaki felsőoktatás különböző szakmai bizottságaiban, testületeiben tag, akkreditációs, doktori és habilitációs

eljárásokban felelős szereplő. A Magyar Mérnökakadémia alapító tagja, a Nemzetközi Talajmechanikai és Geotechnikai Egyesület (ISSMGE) tagja, Magyar Nemzeti Bizottságának 2000 és 2005 között elnöke.

Szakirodalmi munkássága szerteágazó. Mintegy 200 (köztük ~80 idegen nyelvű) tanulmánya, cikke, társszerzőkkel írott könyvei (Földtámfalak, 1985, A véges elem módszer ..., 1985, 1986, 1987, Earth Walls 1993), ~80 konferencia-előadása foglalkozik a mérnöki szerkezetek mechanikai viselkedése és numerikus vizsgálata, a közlekedéspolitiká, a műszaki infrastruktúra-fejlesztés, a mérnöki etika és a felsőfokú mérnök-képzés kérdéseivel.

Tevékenységét elismerő kiténtetése: Kiváló Munkáért (1980), Eötvös Loránd-díj (1989), Baross Gábor-díj (1993), ÉTE-díj (1997), Zielinski Szilárd-díj (2004), a Magyar Köz-társaság Középkeresztje (2005), Széchy Károly díj (2009), Pro Universitate (2011), Pro Magyar Pax Romana (2013).

Dr. Scharle Péter 80. születésnapján gratulálunk gazdag életútján elért sikereihez, és további jó egészséget és sok sikert kívánunk.

Vörös József

FÖLDEVÁRY KÁLMÁN KÖSZÖNTÉSE 80. SZÜLETÉSNAPI ALKALMÁBÓL

1940. július 5-én született Budapesten. Mérnöki diplomáját 1963-ban szerezte az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem Mérnök Karán. Statikus tervezőként első munkahelye az ÉM. Pécsi Tervező Vállalat volt, majd ezt követte az ÉM. 44. sz. Építőipari Kivitelező Vállalat. 1965-ben került az Uvatervhez, ahol 33 évet töltött el. Az Uvaterv tervező műhelyében vált a hídtervező szakma

egyik meghatározó szaktekintélyévé. Közreműködött számos jelentős hídszerkezet tervezésében, mint az Árpád híd szélesítése, a Hárosi Duna-híd, vagy a lágymányosi Rákóczi híd. Kimagasló szerepe volt a nagyteherbírású, előregyártott feszített vasbeton hídgerenda családok fejlesztésében is. 1998-ban került át szakfőmérnökként a Pont-Tervhez, ahol régi kollégái között dolgozott egészen nyugdíjba vonulásáig. A Pont-Terv munkatársaként eltöltött másfél évtized alatt számos alkotásban való részvételével tudta gyümölcsöztetni sok évtizedes gyakorlatát. Ezek közül a legjelentősebbek: a

bajai Duna-híd korszerűsítése, az esztergomi Mária Valéria Duna-híd újjáépítési terve, a szekszárdi Szent László Duna-híd felszerkezetének kiviteli terve, az M0 Szentendrei-Duna-híd kiviteli terve, valamint az M0 Hárosi Duna-híd bal pálya kiviteli tervei. Szívesen adta át széleskörű szakmai tapasztalatát a vele együtt dolgozó fiataloknak. Tervezői munkája mellett közreműködött az Útügyi Műszaki Előírások, illetve a Vasúti hidak Méretezési Előírásainak kidolgozásában, és számos szabvány szakmai ellenőrzésében. Tagja a Magyar Mérnöki Kamarának és a **fib** Magyar tagozatának.

2014-ben ment nyugdíjba, de szakértőként még többször bekapcsolódott korábbi munkahelye feladataiba. 2019-ben részt vett a Kalocsa-Paks térségében lévő új Duna-híd ellenőrzési munkájában.

A hídtervezést mindig csapatmunkának tekintette, nem az egyéni sikereket kereste, hanem a közös munkában találta igazán örömét.

Gratulálunk a gazdag életúthoz, további sikereket és jó egészséget kívánunk.

Vörös József

DR. SZALAI KÁLMÁN KÖSZÖNTÉSE 90. SZÜLETÉSNAPI ALKALMÁBÓL

Folyóiratunk megjelenése óta kedves és visszatérő rovata a Személyi hírek, ezen belül a születésnap köszöntők, ahol a kerek életévüket betöltő tagtársainkat köszöntjük. Ezekben a köszöntőkben méltatjuk az ünnepelt elért tudományos eredményeit és tudományos fokozatait valamint publikációit.

Nehéz feladat a kilencvenedik születésnap alkalmából méltatni az ünnepeltet, főleg ha olyan gazdag életutat tudhat magáénak, mint dr. Szalai Kálmán okl. híd- és szerkezetépítő mérnök (1953), a műszaki tudomány kandidátusa MTA (1961), a műszaki tudomány doktora MTA (1975) ny. egyetemi tanár, professor emeritus. Részben azért mert a lapunk terjedelme miatti kötöttségek nem teszik lehetővé a minden részletre kiterjedő méltatást, másrészt azért, mert a korábbi köszöntésekben már megtettük ezt. Ezért most kicsit rendhagyóan megpróbáltam csokorba szedve rendszerezni az ünnepelt érdemeit.

Új elméletek kidolgozása:

Nevéhez fűződik a csak nyomásnak ellenálló falazat- és beton-, illetve vasbeton keresztmetszet törési feltételét jelentő teherbírási vonal általános elméletének megfogalmazása és gyakorlati alkalmazásának kidolgozása. Elsőnek definiálta a teherbírási vonal befeszülési tartományát, amit dr. Menyhárd István «szalai-hatás»-nak nevezett. A teherbírási vonal elméletére támaszkodva kifejlesztette az oszlop-keresztmetszet optimális méretezésének módszerét, illetve a tapadó betétes, vagy csúszó kábeles feszített vasbeton keresztmetszet törési feltételre vonatkozó méretezési eljárást.

Statisztikai szemléletalapú megbízhatósági módszerek kidolgozása.

Tudományos munkájának szerves része a méretezéselmélet kérdéseivel való foglalkozás. A «Méretezés-elmélet» választott szakmérnöki tantárgy művelőjeként és előadójaként a teherhordó szerkezetek statisztikai szemléletet érvényesítő megbízhatósági módszerének első hazai művelője, alkalmazója és propagálója.

Az elméleti eredmények átültetése a gyakorlatba:

Tevékenységének nagy részét töltötte ki a teherhordó szerkezetek tervezési szabványainak továbbfejlesztése, illetve átdolgozása. Ennek során témafelelős volt az MSZ 17020-as sorozat 1971. évi, továbbá a Közúti Hídszabályzat 2000. évi kiadásának. Az 1971 és az 1986 évi Vasbetonszerkezetek szabályzatban és a Közúti Hídszabályzatban megfogalmazott, a vasbeton oszlop kiegészítő külpontosságokra épített pontos és közelítő méretezése alkotó munkájának része.

Publikációs tevékenység:

A főszerkesztésében kiadott «Vasbetonhíd kézikönyv és tervezési segédlet» könyv és CD-ROM az 1910-1986, illetve 2000 közötti hazai hídszabályzatokat ismerteti részletesen és bemutatja a vonatkozó EC legfontosabb előírásait. A méretezési eljárások (az „egyetlen biztonsági tényező eljárások” továbbá, a „parciális, vagy osztott biztonsági tényező eljárás” és a „globális biztonsági tényező eljárás”) a mérnökképzés alaptárgyai. A „Méretezés-elmélet” és a „Vasbeton-szilárdságtan” (1988, 1990, 1995, 1998) tankönyvek méltó tagjai a dr. Mihailich Győző - dr. Schwertner Antal - dr. Gyengő Tibor: „Vasbetonszerkezetek” (1922; 1946) és dr. Palotás László: „Vasbeton-építéstan” (1964) tankönyvsorozatnak.

Technológiai folyamatok korszerűsítése:

Vasbetonépítésünk negatív értékelését a hazai elavult betonkultúrának tulajdonítja. Publikációiban, előadásaiban vallja-hirdeti, hogy betontechnológiai korszakváltásra van szükség. A betontechnológiai korszakváltás téziseit „tízparancsolatban” foglalta össze. Kutatásainak eredményeként hirdeti, hogy az időálló vasbetonszerkezet kulcsa a szuperbetont elállító korszerű betontechnológia.

Úgy gondolom, hogy mindezek és a mögötte álló hatalmas munka kiváló példaként szolgál az utána jövő nemzedéknek, akikkel egész életében szívesen osztotta meg a tudását. A **fib** Magyar Tagozat nevében kívánunk további jó egészséget a köztisztelőnek örvendő kutatónak és tanárnak.

Vörös József